

Kyrkomötet
Fråga 2009:2
från Margareta Sandstedt

Svenska kyrkans information kring Rättvisemärkts garantier

Fråga till kyrkostyrelsen

Rättvisemärkt består av en förening och ett bolag. Svenska kyrkan äger tillsammans med Landsorganisationen bolaget Rättvisemärkt i Sverige AB, och föreningen Rättvisemärkt har i uppdrag att bilda opinion och sprida information samt öka efterfrågan på Rättvisemärkt – och certifierade produkter.

På Uppsala stifts hemsida om Rättvisemärkt kan man bland annat läsa: "När du väljer Rättvisemärkt bidrar du till förbättrade arbets- och levnadsvillkor för odlare och anställda i utvecklingsländer". I och med detta påstående får man intrycket att Rättvisemärkt i Sverige utför kontroller och uppföljning som en försäkran att systemet fungerar.

Då Sveriges television (SVT) valde att göra en granskning av Rättvisemärkta odlingar den 3 december 2008 runt om i världen framställdes en verklighet som föga stämde överens med Svenska kyrkans garantier. Arbetarna avslöjades ha usla förhållanden då löner, arbetsmiljö och bostadsmiljö för anställda och deras familjer hölls nere på undermåliga nivåer. Detta i syfte att minimera produktionskostnaderna. Även den höga avgiften för att bli certifierade av Rättvisemärkt bidrar till att fattiga bönders möjligheter och ambitioner att verka inom Fair Trades regelverk försvåras.

Det finns anledning att fråga sig, om inte Rättvisemärkt försöker bekämpa fattigdomen med en styrd och snedvriden konkurrens, som riskerar att göra de fattiga ännu fattigare.

Trots att det gjorts uppmärksammade reportage kring missförhållanden på dessa odlingar fortsätter Svenska kyrkan som tidigare att marknadsföra Rättvisemärkt som en garanti för att fattiga bönder och anställda får det bättre då dessa produkter köps. I Almedalsveckan 2009 har man även varit synlig med att marknadsföra Rättvisemärkt. Den teologiska förklaringen till att Svenska kyrkan engagerar sig i denna form av handel uppges vara att man anser sig ingå i en världsvid gemenskap som syftar till att arbeta för en hållbar utveckling ekologiskt, socialt, ekonomiskt och kulturellt. Vidare att Svenska kyrkan inte stillatigande kan se på hur en orättvis handelsstruktur ruinerar fattigare delar av världen och att kyrkan måste levandegöra evangelium i ord och handling genom att arbeta för en rättvisare värld. (Kyrkolivsutskottets betänkande 2007:10)

Sverigedemokraterna frågar mot bakgrund av ovanstående följande:

Menar kyrkostyrelsen, att SVT:s granskning mot Rättvisemärkt är rättvis? Om inte, i vilka avseenden menar kyrkostyrelsen att kritiken är missvisande?

Menar kyrkostyrelsen, mot bakgrund av SVT:s granskning, att kontroller och uppföljning av "rättvisemärkta" odlingar är tillräckliga?

Fråga 2009:2

Kan kyrkostyrelsen med kontrollerad säkerhet ange hur stor del av vinsten som tillfaller organisationen Rättvisemärkt respektive den fattige bonden?

Hur ser kyrkostyrelsen på att den höga avgiften att bli certifierad av Rättvisemärkt påverkar de fattiga böndernas möjligheter och ambitioner att verka inom Fair Trades regelverk?

Har kyrkostyrelsen med anledning av SVT:s granskning vidtagit några åtgärder eller avser man att vidta åtgärder?

Hur avser kyrkostyrelsen att säkerställa kontrollen av förhållandena vid de produktionsställen som medges rättvisemärkning, i synnerhet i följande hänseenden:

Är de anställda så pass läs- och skrivkunniga och allmänbildade att de uppfattar och förstår innehållet i kontraktet till sin anställning?

Om de arbetande familjernas barn medverkar i arbetet ute på odlingarna?

Margareta Sandstedt
(sd)